

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДРОГОБИЦЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ІВАНА ФРАНКА
РАДА МОЛОДИХ ВЧЕНИХ
MINISTRY OF EDUCATION AND SCIENCE OF UKRAINE
DROHOBYCH IVAN FRANKO STATE PEDAGOGICAL UNIVERSITY
YOUNG SCIENTISTS COUNCIL

ISSN 2308-4855 (Print)
ISSN 2308-4863 (Online)

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ГУМАНІТАРНИХ НАУК:

**Міжвузівський збірник наукових праць молодих
вчених Дрогобицького державного педагогічного
університету імені Івана Франка**

HUMANITIES SCIENCE CURRENT ISSUES:

**Interuniversity collection of Drohobych
Ivan Franko State Pedagogical University
Young Scientists Research Papers**

ВИПУСК 29. ТОМ 4
ISSUE 29. VOLUME 4

Видавничий дім
«Гельветика»
2020

*Рекомендовано до друку Вченою радою
Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка
(протокол № 8 від 18.06.2020 р.)*

Актуальні питання гуманітарних наук: міжвузівський збірник наукових праць молодих вчених Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка / [редактори-упорядники М. Пантюк, А. Душний, І. Зимомя]. – Дрогобич: Видавничий дім «Гельветика», 2020. – Вип. 29. Том 4. – 280 с.

Видання розраховане на тих, хто цікавиться питаннями розвитку педагогіки вищої школи, а також філології, мистецтвознавства, психології.

Редакційна колегія:

Пантюк М.П. – головний редактор, доктор педагогічних наук, професор, проректор з наукової роботи (Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка); **Душний А.І.** – співредактор, кандидат педагогічних наук, доцент, завідувач кафедри (Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка), член-кореспондент (Міжнародна академія наук педагогічної освіти); **Дмитрів І.І.** – відповідальний секретар, кандидат філологічних наук, доцент (Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка); **Андрєєв В.М.** – доктор історичних наук, професор, (Київський університет імені Бориса Грінченка); **Бермес І.Л.** – доктор мистецтвознавства, професор, завідувач кафедри (Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка); **Галів М.Д.** – кандидат педагогічних наук, доцент, (Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка); **Галик В.М.** – кандидат історичних наук, доцент, доцент кафедри (Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка); **Гжесяк Ян** – доктор габлітований, надзвичайний професор кафедри (Державна вища професійна школа); **Гриценко Г.З.** – кандидат історичних наук, старший викладач кафедри (Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка); **Дутчак В.Г.** – доктор мистецтвознавства, професор, завідувач кафедри (Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника); **Засць В.М.** – кандидат мистецтвознавства, заступник декана факультету народних інструментів (Національна музична академія України імені Петра Чайковського); **Зимомя І.М.** – доктор філологічних наук, професор, завідувач кафедри (Ужгородський національний університет); **Іванишин П.В.** – доктор філологічних наук, професор, завідувач кафедри (Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка); **Квас О.В.** – доктор педагогічних наук, професор, завідувач (Львівський національний університет імені Івана Франка); **Корсак Р.В.** – доктор історичних наук, професор, завідувач кафедри (Ужгородський національний університет); **Масненко В.В.** – доктор історичних наук, професор, завідувач кафедри (Черкаський національний університет імені Богдана Хмельницького); **Мафтин Н.В.** – доктор філологічних наук, професор (Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника); **Мацьків П.В.** – доктор філологічних наук, професор, завідувач кафедри (Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка); **Медведик Ю.Є.** – доктор мистецтвознавства, професор, завідувач кафедри (Львівський національний університет імені Івана Франка), професор кафедри (Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка); **Невмержицька О.В.** – доктор педагогічних наук, доцент (Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка); **Оршанський Л.В.** – доктор педагогічних наук, професор, завідувач (Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка); **Павлак Мірослав** – д. габ. з філології, професор, ректор Державної вищої професійної школи в Коніні (Польща); **Пагута М.В.** – кандидат педагогічних наук, доцент (Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка); **Пантюк Т.І.** – доктор педагогічних наук, професор (Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка); **Петренко О.М.** – доктор історичних наук, професор, завідувач кафедри (Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка); **Печарський А.Я.** – доктор філологічних наук, професор (Львівський національний університет імені Івана Франка); **Синкевич Н.Т.** – кандидат мистецтвознавства (Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка); **Ситник О.М.** – доктор історичних наук, доцент, завідувач кафедри (Мелітопольський державний педагогічний університет імені Богдана Хмельницького); **Сташевська І.О.** – доктор педагогічних наук, професор, проректор з навчальної роботи (Харківська державна академія культури), заслужений діяч мистецтв України, академік (Міжнародна академія наук педагогічної освіти); **Сташевський А.Я.** – доктор мистецтвознавства, професор, завідувач кафедри (Харківська державна академія культури), заслужений діяч мистецтв України, академік (Міжнародна академія інформатизації); **Степик Ю.О.** – доктор історичних наук, доцент (Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка); **Стреначікова Марія** – доктор наук (doc. CSc., PhD.), (Академія мистецтв у Банській Бистриці); **Тельбак В.П.** – кандидат історичних наук, доцент (Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка); **Чик Д.Ч.** – доктор філологічних наук, доцент (Кременецька обласна гуманітарно-педагогічна академія імені Тараса Шевченка); **Янишин Б.М.** – кандидат історичних наук, старший науковий співробітник (Інститут історії України НАН України); **Яремчук В.П.** – доктор історичних наук, професор (Національний університет «Острозька академія»)

Рецензенти:

Астаф'єв О.Г. – д.філол.н., проф. каф. теорії літ., компаратив. і літ. тв. ІФ КНУ ім. Т. Шевченка; **Падалка Г.М.** – д.пед.н., проф. каф. ф-но вик. та худ. культ. ІМ НПУ ім. М. Драгоманова; **Скотна Н.В.** – д.філос.н., проф., зав. каф. практ. психол., ректор ДДПУ ім. І. Франка.

Збірник індексується в міжнародній базі даних Index Copernicus International.

На підставі наказу Міністерства освіти і науки України № 6143 від 28.12.2019 р. (додаток 4) журнал внесений до Переліку наукових фахових видань України (категорія «Б») у галузі педагогічних наук (011 – Освітні, педагогічні науки, 012 – Дошкільна освіта, 013 – Початкова освіта, 014 – Середня освіта (за предметними спеціалізаціями), 015 – Професійна освіта (за спеціалізаціями), 016 – Спеціальна освіта).

На підставі наказу Міністерства освіти і науки України № 409 від 17.03.2020 р. (додаток 1) журнал внесений до Переліку наукових фахових видань України (категорія «Б») у галузі філологічних наук (035 – Філологія) та у галузі культури і мистецтва (022 – Дизайн, 023 – Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація, 024 – Хореографія, 025 – Музичне мистецтво, 026 – Сценічне мистецтво, 027 – Музеєзнавство, пам'яткознавство, 028 – Менеджмент соціокультурної діяльності).

Свідомство про державну реєстрацію друкованого засобу масової інформації «Актуальні питання гуманітарних наук: міжвузівський збірник наукових праць молодих вчених Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка» Серія КВ № 19906-9706Р від 14.05.2013 р.

Усі електронні версії статей збірника оприлюднюються на офіційному сайті видання
www.aphn-journal.in.ua

Редакційна колегія не обов'язково поділяє позицію, висловлену авторами у статтях, та не несе відповідальності за достовірність наведених даних та посилань.

Засновник і видавець – Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка,
співзасновники Ільницький В.І., Душний А.І., Зимомя І.М.

Адреса редакції: Дрогобицький державний педагогічний університет
імені Івана Франка, вул. Івана Франка, 24, м. Дрогобич, обл. Львівська, 82100. тел.: (03244) 1-04-74,
факс: (03244) 3-81-11, e-mail: info@aphn-journal.in.ua

© Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка, 2020
© Пантюк М.П., Душний А.І., Зимомя І.М., 2020

Recommended for publication
by Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University Academic Council
(protocol No 8 from 18.06.2020)

Humanities science current issues: Interuniversity collection of Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University Young Scientists Research Papers / [editors-compilers M. Pantyuk, A. Dushnyi, I. Zymomrya]. – Drohobych: Publishing House „Helvetica”, 2020. – Issue 29. Volume 4. – 280 p.

The publication is intended for those who is interested in the High School Pedagogics and psychology, philology, art development.

Editorial board:

M. Pantyuk – Editor-in-Chief, Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Vice-Rector for Scientific Work (Ivan Franko Drohobych State Pedagogical); **A. Dushnyi** – Co-Editor, Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor, Head of the Department (Ivan Franko Drohobych State Pedagogical University), Corresponding Member (International Academy of Pedagogical Education); **I. Dmytriv** – Corresponding Secretary, Candidate of Philological Sciences, Associate Professor (Ivan Franko Drohobych State Pedagogical University); **V. Andrieiev** – Doctor of History, Professor (Kyiv Grinchenko University); **I. Bermes** – Doctor of Arts, Professor, Head of the Department (Ivan Franko Drohobych State Pedagogical University); **M. Haliv** – Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor (Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University); **V. Halyk** – Candidate of Historical Sciences, Associate Professor, Senior Lecturer at the Department (Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University); **J. Gzhesiak** – Dr. Gab., Associate Professor (Konin Higher Secondary School of Education); **H. Hrytsenko** – Candidate of Historical Sciences (Ivan Franko Drohobych State Pedagogical University); **V. Dutchak** – Doctor of Arts, Professor, Head of the Department (Vasyl Stefanyk Precarpathian National University); **V. Zaiets** – Candidate of Art Studies, Deputy Dean of the Faculty of Folk Instruments (National Music Academy of Ukraine named after Peter Tchaikovsky); **I. Zymomria** – Doctor of Philology, Professor, Head of the Department (Uzhgorod National University); **P. Ivanyshyn** – Doctor of Philology, Professor, Head of the Department (Ivan Franko Drohobych State Pedagogical University); **O. Kvas** – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Head of the Department (Higher School of Ivan Franko National University of Lviv); **R. Korsak** – Doctor of Historical Sciences, Professor, Head of the Department (Uzhhorod National University); **V. Masnenko** – Doctor of History, Professor, Head of the Department (Bogdan Khmelnytsky Cherkasy National University); **N. Maftyn** – Doctor of Philology, Professor (Vasyl Stefanyk Precarpathian National University); **P. Matskiiv** – Doctor of Philology, Professor, Head of the Department (Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University); **Y. Medvedik** – Doctor of Arts, Professor, Head of the Department (Ivan Franko National University of Lviv), Professor of the Department (Drohobych State Pedagogical University); **O. Nevmerzhytska** – Doctor of Pedagogical Sciences, Associate Professor (General Pedagogy and Preschool Education of Ivan Franko Drohobych State Pedagogical University); **L. Orshanskyi** – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Head of the Department (Ivan Franko State Drohobych Pedagogical University); **M. Pawlak** – Dr. habil. in Philology, Professor (Poland); **M. Pahuta** – Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor (Ivan Franko State Pedagogical University); **T. Pantiuk** – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor (Ivan Franko Drohobych State Pedagogical University); **O. Petrechko** – Doctor of History, Professor, Head of the Department (Ivan Franko Drohobych State Pedagogical University); **A. Pecharskyi** – Doctor of Philological Sciences, Professor (Lviv National University); **N. Synkevych** – Candidate of Arts (Ivan Franko Drohobych State Pedagogical University); **O. Sytnyk** – Doctor of History, Associate Professor, Head of the Chair (Bogdan Khmelnytskyi State Pedagogical University); **I. Stashevskia** – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Vice-Rector (Academic Affairs of Kharkiv State Academy of Culture), Honored Worker of Arts of Ukraine, Academician (International Academy of Pedagogical Education); **A. Stashevskiyi** – Doctor of Arts, Professor, Head of the Department (Kharkiv State Academy of Culture), Honored Worker of Arts of Ukraine, Academician (International Academy of Informatization); **Y. Stetsyk** – Doctor of Historical Sciences, Associate Professor (Ivan Franko Drohobych State Pedagogical University); **M. Strenachikova** – Doctor of Science (Doc. CSc., PhD.), (Academy of Arts in Banska Bystrica); **V. Telvak** – Candidate of Historical Sciences, Associate Professor (Ivan Franko Drohobych State Pedagogical University); **D. Chyk** – Doctor of Philology, Associate Professor, (Taras Shevchenko Kremenets Regional Humanities and Pedagogical Academy); **B. Yanyshyn** – Candidate of Historical Sciences, Senior Research Associate (Institute of History of Ukraine of the NAS of Ukraine); **V. Yaremchuk** – Doctor of History, Professor (Ostroh Academy National University)

Reviewers:

O. Astafjev – Doctor of Philology, Professor of Literature Theory, Comparative Literature and Literary Work Department of Philology Institute Kyiv of ational Taras Shevchenko University; **H. Padalka** – Doctor of Education, Professor of piano performance and artistic culture Department of Art Institute National Pedagogical Dragomanov University; **N. Skotna** – Doctor of Phylosophy, Professor, Head of Applied Psychology Department, Rector of Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University.

The collection is included in such international databases as Index Copernicus International.

According to the Order of the Ministry of Education and Science of Ukraine as of 28.12.2019 No 6143 (annex 4), the journal is included in the List of scientific professional editions of Ukraine (category “B”) on pedagogical sciences (011 – Educational, pedagogical sciences, 012 – Pre-school education, 013 – Primary education, 014 – Secondary education (subject specialization), 015 – Professional education (in the field of specializations), 016 – Special education).

According to the Order of the Ministry of Education and Science of Ukraine as of 17.03.2020 № 409 (annex 1), the journal is included in the List of scientific professional editions of Ukraine (category “B”) on philological sciences (035 – Philology) and culture and arts (022 – Design, 023 – Fine arts, decorative arts, restoration, 024 – Choreography, 025 – Musical arts, 026 – Performing art, 027 – Museum and monument studies, 028 – Management of socio-cultural activities).

Print media registration certificate «Humanities science current issues: Interuniversity collection of Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University Young Scientists Research Papers» series KV № 19906-9706P dd. 14.05.2013.

All electronic versions of articles in the collection are available on the official website edition
www.afpn-journal.in.ua

Editorial board do not necessarily reflect the position expressed by the authors of articles,
and is not responsible for the accuracy of these data and references.

Founder and Publisher – Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University,
co-founders V. Ilnytskyi, A. Dushnyi, I. Zymomrya.

Editorial address: Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University, Ivana Franka str., 24, Drohobych, Lviv region,
82100. tel.: (03244) 1-04-74, fax: (03244) 3-81-11, e-mail: info@afpn-journal.in.ua

© Drohobych State Ivan Franko
Pedagogical University, 2020
© M. Pantyuk, A. Dushnyi, I. Zymomrya, 2020

ЗМІСТ

МОВОЗНАВСТВО. ЛІТЕРАТУРОЗНАВСТВО

Галина СЕНИК. Мовні контакти та буковинська німецька мова (Bukowiner Deutsch): наслідки контактування української та німецької мов на Буковині.....	4
Вікторія СКРЯБІНА. Актуалізація ціннісних орієнтирів у заголовках англомовних та українськомовних інтернет-новин.....	10
Тетяна СМОЛЯНА. Концепт СПРАВЕДЛИВІСТЬ, актуалізований німецькомовною максимомою.....	17
Катерина СОПНА. Типи адресата в закликах Євромайдану: граматичний і тематичний параметри.....	22
Тетяна СПІЛЬНИК. Особливості функціонування граматикалізованих засобів вираження градаційного відношення з формою дієслова «сказати».....	27
Любов СТОВБУР. Стилістичний потенціал словотворчих засобів у романі-пісні Г. Лютого «Мама-Марія».....	33
Олександр СТРОКАЛЬ. Кольороназви Олексія Довгого: поетика контрасту.....	40
Тетяна ТАРАНУХА, Микола ВЕРЕЗУБЕНКО. Структурно-граматична класифікація фразеологізмів на позначення рис характеру людини в українській та німецькій мовах і особливості їх перекладу.....	46
Олеся ТЄЛЄЖКІНА. Поліптотон в українській поезії другої половини ХХ – початку ХХІ століття.....	52
Оксана ТИХОВСЬКА. Психоаналітичний аспект образу долі в українській міфології.....	59
Майя ТІТАРЕНКО. Людина як лінгвокультурний концепт у сучасній німецькій мові.....	67
Анастасія ФЕДОРОВА. Історико-семасіологічне висвітлення поняття «гріх» у германських і слов'янських мовах.....	72
Лідія ХАЛЯВКА. Типи образів роману Джеймса Гедлі Чейза «Немає орхідей для міс Блендіш».....	78
Ірина ЦАРЬОВА. Юридична конструкція як лінгвістична дефініція.....	83
Наталія ЦИНТАР. Семантичний рівень емотивності англійського дискурсу.....	89
Ірина ШАПОВАЛ, Володимир ГОШИЛИК. Семантико-прагматична характеристика оптативних висловлювань зі значенням нездійсненого бажання-шкодування стосовно минулого в сучасних українській та англійській мовах.....	96
Олександр ШВЕЦЬ. Методика виявлення типології номінативних речень англійської, французької й української мов.....	104
Ірина SHEVCHENKO, Olena KORDYUK. Implementation of the methodology of content and language integrated learning (CLIL) in the process of teaching history of the English language for future English teachers.....	110
Ольга ШЕСТАКОВА. Процес стандартизації сучасної граматичної термінології корейської мови.....	116
Максим ЯКОВЛЄВ. Індоевропейська етимологія смислових вимірів концепту «політика» (політологічно-лінгвістичний аналіз).....	122
Людмила ЯРОВЕНКО, Марина КИРИЛЛОВА. Особливості перекладу оцінної лексики.....	128
Володимир ЯСЛИК. Евіденційна семантика переповідності в українській мові.....	136

ПЕДАГОГІКА

Viktorii SLABOUZ, Nataliia NIKITINA. Forming language personality's foreign-language linguocognitive activity (anthropological approach).....	141
Алла СТАДНІЙ. Моделі дистанційного навчання.....	151
Тетяна СТОЙЧИК. Концепція застосування хаб-технологій у управлінні якістю підготовки конкурентоздатних фахівців у закладах професійної (професійно-технічної) освіти.....	157

Оксана СУБИНА, Наталія МАРЧЕНКО. Актуальні питання організації виховної роботи в системі професійної (професійно-технічної) освіти.....	162
Тетяна ТАБЛЕР. Використання на уроках математики електронних освітніх ресурсів, хмарних сервісів та сервісів Веб 2.0 як сучасних комп'ютерних засобів навчання.....	167
Вікторія ТАРАСОВА. Організаційно-педагогічна діяльність керівника в управлінні професійним розвитком педагогічних кадрів.....	174
Віталія ТАРАСОВА. Особливості корекційної роботи над звуковимовою у дітей із церебральним паралічем.....	180
Олена ТИМОЩУК. Вплив мовних бар'єрів на процес оволодіння іншомовним професійним спілкуванням студентами технічних спеціальностей.....	185
Тетяна УВАРОВА, Тетяна СТАС. Медіаграмотність та медіакомпетентність у сучасній освіті: виклики і тенденції.....	191
Вікторія УЛЬЯНОВА. Методологічні підходи до художньо-естетичного виховання майбутніх учителів художньої культури і майбутніх учителів музичного мистецтва.....	198
Ольга УХНАЛЬ. Використання інноваційних технологій в освітньому процесі для підготовки майбутніх учителів історії.....	203
Володимира ФЕДИНА-ДАРМОХВАЛ, Роман МИХАЙЛИШИН. Світові тенденції та інноваційні процеси в системі вищої освіти (на прикладі Туреччини).....	209
Вадим ХАРКІВСЬКИЙ. Педагогічні умови виховання підлітків із девіантною поведінкою в процесі фізичного виховання.....	215
Руслан ЧУБУК. Активізація розвитку асертивності у майбутніх соціальних працівників.....	221
Роксоляна ШВАЙ. Конструктивізм та освітній процес.....	228
Ганна ШЕВЧУК. Актуальні проблеми та перспективи розвитку вищої освіти в Україні.....	233
Вадим ШЕМЧУК, Віталій ПОЛИВАНЮК, Юрій МУШТАТОВ, Ольга ФЕДОРЕНКО, Артур ОДЕРОВ. Модель формування професійних компетентностей майбутніх офіцерів – фахівців фізичної підготовки і спорту.....	240
Людмила ШЛЄІНА. Реалізація гендерного складника в навчально-виховному процесі аграрного ЗВО.....	249
Альона ШУЛЬГА, Віталія ДІДУХ. Можливості дистанційної освіти в педагогіці партнерства.....	256
Віталій ЮДЕНОК. Вплив методів і прийомів на оцінювання рухових умінь і навичок учнів 12–15 років на різних етапах навчання.....	263
Василь ЯГУПОВ, Ксенія ЄРГІДЗЕЙ. Структурно-функціональна модель військово-професійної орієнтації вихованців військових ліцеїв.....	269

УДК 811.161.2'367:811.161.2'42
DOI <https://doi.org/10.24919/2308-4863.1/29.209298>

Наталія ГОЦА,
orcid.org/0000-0001-7296-3306
кандидат філологічних наук,
викладач кафедри теорії і практики перекладу
Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка
(Тернопіль, Україна) hotsa@ukr.net

Наталія ПАСІЧНИК,
orcid.org/0000-0001-9498-0940
кандидат філологічних наук,
викладач кафедри теорії і практики перекладу
Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка
(Тернопіль, Україна) pasichnyknataly1984@gmail.com

Анна КОСЕНКО,
orcid.org/0000-0001-9390-871X
кандидат філологічних наук,
доцент кафедри комунікативної лінгвістики та перекладу
Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича
(Чернівці, Україна) kosenko.ann@gmail.com

СИНТАКСИЧНІ СТРУКТУРИ ВИРАЖЕННЯ ЕМОТИВНОСТІ У РОМАНАХ ТОНІ МОРРИСОН

У статті визначено й проаналізовано основні синтаксичні засоби вираження емотивності в романах Тоні Моррісон. У результаті аналізу різних наукових джерел у цьому напрямку виявлено, що емоції людини зазвичай вивчаються в їхніх фізіологічних проявах, таких, як міміка, жести, рухи тіла. Дослідженню емоцій у тексті, тобто емотивності, присвячено відносно небагато наукових розвідок. У представленому дослідженні емотивність тлумачиться як властивість мови виражати психологічні (емоційні) стани й переживання людини. Наголошується, що емотивність у мові реалізується через спеціальні мовні засоби – емотиви, які представлені на всіх мовних рівнях та утворюють емотивний код мови. Доведено, що емотивність у художньому творі має індивідуально-авторський характер і значною мірою залежить від соціокультурної ідентичності самого письменника та від його / її комунікативно-емоційної мети й може виражатися на різних мовних рівнях, синтаксичному зокрема. Саме тому метою статті є виокремлення та аналіз домінуючих синтаксичних структур вираження емотивності романів Т. Моррісон. Об'єктом дослідження послуговував емотивний аспект романів Т. Моррісон. Предметом представленої розвідки є синтаксичні засоби вираження емотивності романів Т. Моррісон. Джерельною базою дослідження послуговували романи Т. Моррісон *The Bluest Eye, Song of Solomon, Sula, Tar Baby, Paradise, Love*. Використовуючи в дослідженні спостереження та аналіз мовних явищ, виявлено, що домінуючими синтаксичними структурами є риторичні запитання, повтори, номінативні речення, перелічення, інверсія. Ґрунтуючись на тезі про те, що будь-яке мовне явище у творі може стати емотивним, досліджено, що основною функцією емотивних синтаксичних конструкцій у романах Т. Моррісон є вираження ставлення автора до художньої дійсності та, як наслідок, викликання певних емоцій у читачів.

Ключові слова: синтаксичні структури, емотивність, афро-американський жіночий роман, наративні стратегії, гендер.

Nataliia HOTSIA,
orcid.org/0000-0001-7296-3306
Candidate of Philological Sciences,
Lecturer at the Department of Theory and Practice of Translation
of Ternopil Volodymyr Hnatyuk National Pedagogical University
(Ternopil, Ukraine) hotsa@ukr.net

Nataliia PASICHNYK,
orcid.org/0000-0001-9498-0940
Candidate of Philological Sciences,
Lecturer at the Department of Theory and Practice of Translation
of Ternopil Volodymyr Hnatyuk National Pedagogical University
(Ternopil, Ukraine) pasichnyknataly1984@gmail.com

Anna KOSENKO,
orcid.org/0000-0001-9390-871X
Candidate of Philological Sciences,
Associate Professor of Communication Linguistics and Translation
of Yuriy Fedkovych Chernivtsi National University
(Chernivtsi, Ukraine) kosenko.ann@gmail.com

SYNTACTIC STRUCTURES OF EXPRESSING EMOTIVITY IN TONI MORRISON'S NOVELS

*The article identifies and analyzes the main syntactic means of expressing emotivity in Toni Morrison's novels. Due to the analysis of various scientific sources in this direction, it was found that human emotions are usually studied in their physiological manifestations, such as facial expressions, gestures, body movements. Relatively few scientific investigations are devoted to the study of emotions in the text, i.e. emotivity. In the presented study, emotivity is interpreted as the language feature to express psychological (emotional) states and human experiences. It is noted that emotivity in a language is realized through special linguistic means – emotives, which are represented at all language levels and form an emotive speech code. It is proved that emotivity in a literary work possesses an individually author's features and largely depends on the socio-cultural identity of the writer and his / her communicative-emotional purpose and can be expressed at different language levels, syntactic in particular. Hence, the aim of this article is to single out and analyze the dominant syntactic structures of expressing the emotivity in Toni Morrison's novels. The object of the study is the emotive aspect of Toni Morrison's novels. The subject of the presented paper is the syntactic means of expressing the emotivity in Toni Morrison's novels. The source base of the study are Toni Morrison's novels *The Bluest Eye*, *Song of Solomon*, *Sula*, *Tar Baby*, *Paradise*, *Love*. Having used the observation and analysis of linguistic phenomena in the study, it was revealed that the dominant syntactic structures are rhetorical questions, repetitions, nominative sentences, enumeration, and inversion. Based on the statement that any linguistic phenomenon in a literary work can become emotive, the main function of emotive syntactic constructions in T. Morrison's novels is to express the author's attitude towards artistic reality, and, consequently, to evoke certain emotions in readers.*

Key words: syntactic structures, emotivity, African-American women's novel, narrative strategies, gender.

Постановка проблеми. Афро-американська література продовжує активно розвиватися та укріплювати свої позиції у сучасній літературі загалом. Особливий інтерес становить, безперечно афро-американська жіноча проза. Особливістю цього виду літератури є те, що її дослідження вимагає синтезу підходів задля встановлення та аналізу взаємозв'язків між культурою та гендером, що великою мірою впливають на мовне вираження творів. Також варто зазначити, що мовне дослідження афро-американської жіночої літератури залежить від жанру художнього твору, що визначає використання автором особливих наративних стратегій. Наративні стратегії передбачають використання мовних засобів на усіх рівнях, в тому числі синтаксичному. А вивчення засобів вираження емотивності мовлення у романі дозволяє здійснити детальний аналіз твору загалом.

Тоні Моррісон, романи якої є матеріалом представлено дослідження, є видатною афро-американською письменницею та лауреаткою Пулітцєрівської премії 1988 року та Нобелівської премії з літератури 1993 року зробила неабиякий вклад у світову літературу. Особливість її індивідуального стилю полягає у поєднанні літературного авторського та розмовного персонажного мовлення, що є цікавим для лінгвістичного аналізу. Мовні аспекти романів Тоні Моррісон, що є проявами соціокуль-

турної приналежності автора, виявляються на усіх мовних рівнях. Їх дослідження дасть змогу виокремити та детально проаналізувати усі соціолінгвістичні складові романів цієї письменниці.

Аналіз досліджень. На ранньому етапі вивчення цієї тематики емотивність мовлення була об'єктом досліджень таких науковців як В. І. Жельвіс, що розглядав емотивність як психолінгвістичну інтерпретацію мовного впливу (1990 рік), В. І. Шаховський, що вивчав категоризацію емоцій у лексико-семантичній системі мови (1987 рік). Пізніше значний внесок у розвиток цієї проблематики зробили Г. М. Кузенко, яка вивчала емотивність на різних мовних рівнях (2000, 2001, 2003 роки) й розглядала емоціональні висловлювання як об'єкт наукових досліджень (2003 рік), О. С. Сарбаш, що досліджував семантику позитивної емотивної лексики у лінгвокогнітивному й лексикографічному аспектах (2008 рік), Н. М. Гоца, що вивчала лексичні засоби вираження емотивності у романах Тоні Моррісон (2010 рік). Натепер емотивність досліджується такими науковцями як J. Lachlan Mackenzie, що зосереджується на особливостях лайливих слів (2019 рік), Jessica Rett, яка у своїй роботі розглядає емотивні маркери у семантичному аспекті (2019 рік), Maïa Ponsonnet, що займається вивченням мовного кодування емоцій (2014 рік).

Мета дослідження – виокремити й проаналізувати домінуючі синтаксичні структури вираження емотивності романів Тоні Моррісон.

Об'єктом дослідження є емотивний аспект романів Тоні Моррісон. Предметом представленої розвідки є синтаксичні засоби вираження емотивності романів Тоні Моррісон.

Джерельною базою дослідження послуговували романи Тоні Моррісон *The Bluest Eye, Song of Solomon, Sula, Tar Baby, Paradise, Love*.

Виклад матеріалу. Лише людина може виражати емоції. Зв'язок свідомості із зовнішнім світом та емоціями викликає процеси інтеріоризації та екстеріоризації, що є необхідними для людини (Єгорова, 2001: 37), вони нероздільні з суб'єктом та відбивають у мові «самих себе та інших об'єктів дійсності» (Кузенко, 2003: 114), безпосередньо пов'язані із пізнавальною діяльністю людини (Кухаренко, 1988: 41).

Реалізація емоцій у мовленні пов'язана із такими мовленнєвими категоріями як емотивність та експресивність. Не варто ототожнювати ці два поняття, оскільки емотивність тлумачиться як «частина висловлювання, що відповідає самовираженню мовця та зображує його враження, почуття та оцінки» (Блох, 2006: 14). Експресивність тлумачиться як характеристика мовлення та прирівнюється до виразності (Єгорова, 2001: 37). Слід зазначити, що експресиви не завжди є емоційними.

У художньому творі емотивність може виражатися за допомогою сукупності текстових складових – показників емотивності, тобто використаних автором емотивно навантажених слів, фраз, речень тощо. Такі лексичні одиниці можуть прямо або опосередковано визначати характер авторських емоційних задумів, експліцитно виражених або імпліцитно окреслених у тексті, впливати на можливу емоційну реакцію читача на текстову дійсність та/або втілювати фрагменти знань про світ, що є чи стають емоціогенними. Серед характерних показників емотивності називають симптоматичність, тобто здатність вказувати на відхилення від мовної та мовленнєвої норми й стимулювати емоційні реакції читача; та символічність, тобто ілюстроване представлення чогонебудь (Гоца, 2010: 143).

Емотивна лексика викликає у нас емоції. Вона впливає на те, як ми сприймаємо реальність, яку вона представляє. Емотивні слова та фрази можуть впливати на наші рішення щодо їх референтів. Емоційна сила цих слів може зробити їх надзвичайно ефективними інструментами, щоб направляти й заохочувати певні установки й вибір

(Macagno, 2014: 5). Семантичне призначення такого типу лексики полягає у номінації денотата, вираженні емоційного ставлення мовця до денотата та мовленнєвої ситуації (Кузенко, 2000: 79). Очевидним є також те, що вираження емоцій у мовленні та їх емоційний вплив «здійснюється завдяки емотивній функції мовних одиниць, обумовленій емотивною семантикою, яка реалізується емотивами, що актуалізуються в специфічних контекстах» (Кузенко, 2003: 116).

Синтаксис посідає важливе місце у творенні емотивного аспекту будь-якого тексту, а особливо – художнього. Висловлювання набуває певного виразного впливу саме завдяки синтаксису, який обрав мовець, на відміну від альтернативних варіантів та супер-агментальних особливостей (інтонація, темп, гучність) (Ponsonnet, 2010: 73).

У представленій розвідці нами було виділено та проаналізовано синтаксичні засоби вираження емотивності у романах Т. Моррісон. Для розподілу цих засобів ми скористалися класифікацією О. А. Галича (Галич, 2001), а саме:

- фігури, пов'язані з відхиленням від певних логіко-граматичних норм оформлення фрази;
- фігури, спричинені відхиленням від певних логіко-сміслових норм оформлення фрази;
- фігури, пов'язані з відхиленням від комунікативно-логічних норм оформлення фрази (риторичні).

Творам Т. Моррісон притаманне використання характерних для її стилю синтаксичних конструкцій. Серед них виділяємо найбільш уживані, а саме риторичні запитання, повтори, номінативні речення, перелічення, інверсію. Такі синтаксичні конструкції, як складова емотивного аспекту мовлення романів Т. Моррісон, є важливим елементом соціокультурної та гендерної направленості її творів, оскільки спосіб введення мовних маркерів у художній дискурс залежить від певних особливостей самого автора.

Розглянемо домінуючі синтаксичні засоби вираження емотивності у досліджуваних романах на конкретних прикладах.

Фігури, пов'язані з відхиленням від певних логіко-граматичних норм оформлення фрази. У романах Т. Моррісон до цих фігур відносимо стилістичну інверсію та номінативні речення.

Стилістична інверсія – це зміна сталого порядку слів у реченні, зміна якого підсилює чи послаблює комунікативне значення певного слова. Емоційна функція такого зміненого порядку слів створює піднесений емоційний зміст синтаксичних конструкцій.

(1) *But so deeply concerned were we with the health and safe delivery of Pecola's baby we could*

think of nothing but our own magic <...> (Morrison, 1970: 4). – Так описує своє переживання через Піколу та її дитину Клаудія. Емоційність речення підсилюється за допомогою інверсії, а також інтенсифікатора *so*.

(2) *In none of her fantasies was she ever aggressive* <...> (Morrison, 1970: 88). – Це речення показує читачу певні риси характеру Полін. Її мрії були спрямовані на те, щоб зустріти споріднену із нею душу. Інверсія у реченні спрямована на те, щоб наголосити на тому, що її думки у той час були чистими й не агресивними.

Номінативні речення (що складаються або з підмета, або з присудка) теж можуть використовуватися для вираження емоційного стану мовця. Даний тип речень націлений на те, щоб виконувати експресивну функцію, а не комунікативну, оскільки інтенцією мовця є вираження своїх емоцій (Кузенко, 2001: 42). Таким реченням притаманне вживання лексем з емоційною конотацією та певна виразність.

Часто номінативні речення використовуються у художньому тесті для надання динамічності опису подій. Але такі речення також здатні експресивно змальовувати час, місце важливої для автора події, виділити кожен елемент окремо, як важливу складову усього твору. Наприклад:

(3) <...> *but even when a family collected enough money to celebrate a wedding there, they were refused. Pleasantly. Regretfully. Definitely* (Morrison, 2003: 41). – Такі номінативні речення зосереджені на тому, як саме відмовляли незаможним людям святкувати будь-які урочисті події у готелі Коузі. Завдяки цим номінативним реченням наголошується і на особистості самого власника готелю, його роздвоєності та нещирості.

(4) *But it was K. D. who irritated Misner most. Too quick to please. An oily apology. A devious smile* (Morrison, 1998: 62). У цьому уривку із роману *Paradise* письменниця вказує саме на ті риси зовнішності й характеру К. Д., які найбільше дратували Мізнера. Оформлення кожного з них в окреме речення надає їм значущості й експресивності.

(5) *You know we'll take care of you. Always* (Morrison, 1998: 231). У цьому випадку завдяки вживанню прислівника *always* як окремого речення наголошується на тривалості дії, а саме на тому, що сестри завжди піклуватимуться про Консолату.

Фігури, спричинені відхиленням від певних логіко-смыслових норм оформлення фрази. У романах Т. Моррісон до цих фігур відносимо повтор та перелічення.

Повтор посилює виразність висловлення. Як правило, повтор нічого не додає до предметно-логічної інформації, проте передає значну додаткову інформацію емоційності, експресивності та стилізації, вказує на стан та емоції мовця.

Серед основних функцій цього явища виділяємо і комунікативну, що проявляється у наголошенні певних компонентів висловлювання, адже, повторюючись, ці елементи несуть нову стилістичну інформацію, вказують читачеві, які саме елементи є найбільш значущими в розумінні твору, виступають ключовими. Окрім цих функцій, повтор націлений на те, щоб виражати певні емоції мовця. Розглянемо приклади, що доводять цю думку:

(6) *It was autumn too when Mr. Henry came. Our roomer. Our roomer* (Morrison, 1970: 7). – Повтор у такому випадку виражає емоційно-смыслову тональність висловлювання, а саме захоплення, яке відчувала Клаудія до свого квартиранта.

(7) *Mamma, you so purty. You so purty, Mamma* (Morrison, 1982: 47). – Так Плам виражає жаль та розчарування відносно до своєї матері.

(8) *He wanted to stay with the purple-and-white belt. Not go. Not go* (Morrison, 1982: 158). – Шадрак, згадуючи своє знайомство із Сулою, розуміє, що прагне змінити свій спосіб життя та залишитися із нею. Повтор фрази *not go* підкреслює його прагнення мати щось стабільне та незмінне у житті.

У романах Т. Моррісон існує тенденція до повторення певного слова, що несе важливу, на її погляд, інформацію у декількох абзацах. Як наприклад, у романі *The Bluest Eye* прислівник *outdoors* (Morrison, 1970: 11-12) вживається письменницею шістнадцять разів на двох сторінках, щоб наголосити на тому, яким небезпечним є навколишнє середовище для дівчинки-афроамериканки. Чи слова іменник *ugliness* (п'ять разів на одній сторінці) (Morrison, 1970: 28) і прикметник *ugly* (три рази на одній сторінці) (Morrison, 1970: 28), які авторка вживає для позначення не тільки членів сім'ї Брідлав, а й для опису їх житла. Такий прийом розкриває одну з основних характеристик цих людей, а саме їх фізичну та внутрішню потворність.

Перелічення використовується у романах переважно для більш детального та конкретного опису. Саме тому мова у творі стає динамічною та інформативною. Наприклад:

(9) *While Margaret had been lying in her sculptured bedroom, fighting hunger, anger and fear* <...> (Morrison, 1998: 140). – Вживання у реченні перелічення може якоюсь мірою пояснити характер Маргарет – її впертість, озлобленість та

негативне ставлення до оточення. Адже після сварки з Валеріаном вона відчувала злість, голод та страх, проте не бажала владнати цей конфлікт.

(10) *It was a wonderful house. Wide, breezy and full of light* (Morrison, 1998: 11). – Використовуючи при описі дому Валеріана перерахування із позитивної лексики, письменниця створює контраст між тим, яким здавався будинок на перший погляд, та тим, що насправді приховували його мешканці.

Фігури, пов'язані з відхиленням від комунікативно-логічних норм оформлення фрази. У романах Т. Моррісон до цих фігур відносимо риторичні запитання.

Окрім одержання інформації, запитання можуть виражати певні емоції, оцінки, тобто виконувати комунікативно-прагматичну функцію. Власне **риторичне запитання** спонукає адресата обдумати інформацію, експресивно виразити твердження, проте не обов'язково давати відповідь. Риторичні запитання є прикладами висловлювань, форма яких не відповідає їх функції. Вони мають структуру запитання, але силу твердження і тому визначаються як питання, які не вимагають ні інформації, ні відповіді (Rohde, 2006: 134). Намір мовця – зробити акцент на певному моменті, адже він вважає зміст, який збирається виголосити, тривіальним або загальновідомим.

Т. Моррісон використовує такий тип запитань переважно у монологіях, тобто у роздумах своїх персонажів, або в авторському мовленні. У таких випадках реакція на запитання здійснюється самим мовцем. Саме тому запитання не

передбачає словесної реакції зі сторони адресата. Наприклад:

(11) *And now when I see her searching the garbage – for what? The thing we assassinated?* (Morrison, 1970: 163). – Такі питання намагається вирішити уже доросла Клаудія на завершальних сторінках роману *The Bluest Eye*. Як бачимо, вони не передбачають відповідей, а лише виражають здивування дівчини та те, що вона намагається збагнути помилки, що призвели до трагічного фіналу цієї історії.

(12) *Christine gave it a reassuring pat before bending to a low cabinet, thinking, What's she up to now? Must be scared or fixing to make a move. What, though? And how did she manage to get a notice in the paper without my knowing?* (Morrison, 2003: 22). – Ці речення з роману *Love* ілюструють прагнення Крістін зрозуміти теперішній стан своєї суперниці.

Слід зазначити, що розглянуті нами риторичні запитання є стилістично маркованими. Їх функцією є привернути увагу, підвищити емоційний тон висловлювання та підсилити його прагматичний ефект.

Висновки. Синтаксис у романах Т. Моррісон є емотивним, що є характерною рисою романів Т. Моррісон. Цей аспект впливає на спосіб викладу інформації автором, що залежить від гендерних, культурних та етнічних особливостей. Перспективою подальших досліджень можуть послугувати розвідки у напрямку вивчення емотивності у творах інших жанрів, або ж контрастивний аналіз синтаксичних емотивних структур у художніх творах жінок та чоловіків письменників.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Блох М. Я., Резникова Н. А. Средства эмоционального воздействия политических выступлений. *Вестник Томского государственного педагогического университета*. Томск : Изд-во ТГПУ, 2006. Вып. 9 (60). С. 14–19.
2. Галич О. А. Теорія літератури : підручник для студентів філологічних спеціальностей вищих закладів освіти. Київ : Либідь, 2001. 486 с.
3. Гоца Н. М. Вербальне вираження емотивності в романах Тоні Моррісон. *Наукові записки Національного університету Острозька академія. Серія «Філологічна»*. Вип 13. 2010. С. 143–148.
4. Жельвис В. И. Эмотивный аспект речи: психолингвистическая интерпретация речевого воздействия : учебное пособие. Ярославль : Изд-во Ярославск. гос. ун-та, 1990. 81 с.
5. Егорова Л. Г. Эмоционально-экспрессивная окраска слов (на материале толковых словарей). *Ученые записки Таврического национального университета им. В. И. Вернадского* : сборник научных трудов. Симферополь : Таврический национальный университет им. В. И. Вернадского, 2001. Т. 14 (53). № 1. С. 36–40.
6. Кузенко Г. М. Емотивність на різних мовних рівнях. *Наукові записки Національного університету Острозька академія*. Острог : Видавництво Національного університету Острозька академія, 2000. Том 18. С. 76–82.
7. Кузенко Г. М. Емоціональні висловлювання як об'єкт наукових досліджень. *Стан та перспективи розвитку новітніх науково-освітніх комп'ютерних технологій* : матеріали науково-практичної конференції. Миколаїв : Вид-во МДГУ ім. Петра Могили, 2003. С. 110–118.
8. Кузенко Г. М. Номінативні перформативні речення з емотивним значенням. *Наукові записки Національного університету «Києво-Могилянська академія»*. Спеціальний випуск: у двох частинах. Част. 1. Київ : Видавничий дім «Києво-Могилянська академія», 2001. Т. 19. С. 42–45.
9. Сарбаш О. С. Семантика позитивної емотивної лексики: лінгвокогнітивний та лексикографічний аспекти (на матеріалі англійської, української та новогоречської мов): дис. ... канд. філол. наук : 10.02.17. Донецьк : 2008. 198 с.

10. Шаховский В. И. Категоризация эмоций в лексико-семантической системе языка. Воронеж : Изд-во Воронеж. ун-та, 1987. 190 с.
11. Macagno F., Walton D. *Emotive Language in Argumentation*. Cambridge University Press, 2014. 292 p.
12. Rohde H. Rhetorical questions as redundant interrogatives. *San Diego Linguistics Papers*. 2006. № 2. P. 134–168.
13. Mackenzie L. J. The syntax of an emotional expletive in English. *Emotion in Discourse*. John Benjamins Publishing Company, 2019. P. 66–87.
14. Rett J. The semantics of emotive markers and other illocutionary content. URL: https://linguistics.ucla.edu/people/Rett/Rett_2019_emotive_markers.pdf (дата звернення: 30.04.2020).
15. Morrison Toni. *Love*. New York : Vintage International, 2003. 202 p.
16. Morrison Toni. *Paradise*. New York : Alfred A. Knopf, 1998. 318 p.
17. Morrison Toni. *Song of Solomon*. Triad / Panther Books Frogmore, St Albans, Herts AL2 2NF, 1980. 336 p.
18. Morrison Toni. *Sula*. New York : A Plume Book, 1982. 174 p.
19. Morrison Toni. *Tar Baby*. New York : Alfred A. Knopf, 1996. 306 p.
20. Morrison Toni. *The Bluest Eye*. New York : HOLT, RINEHART AND WINSTON, 1970. 173 p.
21. Ponsoonnet Maia. *The Language of Emotions: The case of Dalabon (Australia)*. John Benjamins Publishing Company, 2014. 460 p.

REFERENCES

1. Blokh M. Ya., Reznikova N. A. Sredstva emotsionalnogo vozdeistviia politicheskikh vystuplenii [Means of the emotional impact of political speeches]. *Newsletter of Tomsk State Pedagogical University*, 2006. Nr (60). pp. 14-19 [in Russian].
2. Halych O. A. *Teoriia literatury: Pidruchnyk dlia stud. philol. spec. vyshch. zakladiv osvity* [Theory of literature: Textbook for students. of philol. specialist. of higher educational institutions]. 2001. 486 p. [in Ukrainian].
3. Hotsa N. Verbalne vyrazhennia emotyvnosti u romanakh Toni Morrison. [Verbal expression of emotivity in Toni Morrison's novels]. *Scientific notes of the National University of Ostroh Academy*. Nr 13. 2010. pp. 143–148 [in Ukrainian].
4. Zhelvis V. I. *Emotivnyi aspekt rechi: psikholingvistichekaiia interpretatsiia rechevogo vozdeistviia: uchebnoe posobie* [The emotional aspect of speech: psycholinguistic interpretation of speech impact: a textbook], 1990. 81 p. [in Ukrainian].
5. Yehorova L. H. *Emotsional'no-ekspresyivnaia okraska slov (na materyale tolkovykh slovarej)* [Emotionally expressive coloring of words (based on explanatory dictionaries)]. *Scientific notes of V.I.Vernadsky Taurida National University: collection. of scientific papers*, 2001. V.14 (53). Nr 1. pp. 36–40 [in Russian].
6. Kuzenko H. M. *Emotyvnist' na riznykh movnykh rivniakh* [Emotivity at different language levels]. *Scientific notes of the National University of Ostroh Academy*, 2000. V. 18. pp. 76–82 [in Ukrainian].
7. Kuzenko H. M. *Emotsional'ni vyslovliuvannia iak ob'iekt naukovykh doslidzhen'* [Emotional statements as an object of scientific research]. *Status and prospects of development of the latest scientific and educational computer technologies: materials of the scientific-practical conference*, 2003. pp. 110-118 [in Ukrainian].
8. Kuzenko H. M. *Nominatyvni performatyvni rechennia z emotyvnym znachenniam* [Nominative performative sentences with emotive meaning]. *Scientific notes of the National University of Ostroh Academy*, 2001. V. 19. pp. 42–45 [in Ukrainian].
9. Sarbash O. S. *Semantyka pozytyvnoi emotyvnoi leksyky: linhvokohnityvnyj ta leksykohrafichnyj aspekty (na materialy anhlijs'koi, ukrains'koi ta novohrets'koi mov)* [Semantics of positive emotive vocabulary: linguocognitive and lexicographic aspects (based on English, Ukrainian and modern Greek)]: PhD thesis. 2008. 198 p. [in Ukrainian].
10. Shakhovskij V. Y. *Katehoryzatsiia emotsyj v leksyko-semantycheskoj systeme iazyka* [Categorization of emotions in the lexical-semantic system of language]. 1987. 190 p. [in Russian].
11. Macagno F., Walton D. *Emotive Language in Argumentation*. Cambridge University Press, 2014. 292 p. [in English].
12. Rohde H. Rhetorical questions as redundant interrogatives. *San Diego Linguistics Papers*. 2006. № 2. P. 134–168 [in English].
13. Mackenzie L. J. The syntax of an emotional expletive in English. *Emotion in Discourse*. John Benjamins Publishing Company, 2019. P. 66–87 [in English].
14. Rett J. The semantics of emotive markers and other illocutionary content. URL: https://linguistics.ucla.edu/people/Rett/Rett_2019_emotive_markers.pdf [in English].
15. Morrison Toni. *Love*. New York : Vintage International, 2003. 202 p. [in English].
16. Morrison Toni. *Paradise*. New York : Alfred A. Knopf, 1998. 318 p. [in English].
17. Morrison Toni. *Song of Solomon*. Triad / Panther Books Frogmore, St Albans, Herts AL2 2NF, 1980. 336 p. [in English].
18. Morrison Toni. *Sula*. New York : A Plume Book, 1982. 174 p. [in English].
19. Morrison Toni. *Tar Baby*. New York : Alfred A. Knopf, 1996. 306 p. [in English].
20. Morrison Toni. *The Bluest Eye*. New York : HOLT, RINEHART AND WINSTON, 1970. 173 p. [in English].
21. Ponsoonnet Maia. *The Language of Emotions: The case of Dalabon (Australia)*. John Benjamins Publishing Company, 2014. 460 p. [in English].